

પ્રવચન નં. ૭૪ ગાથા - ૧૫ તા. ૩૧-૮-૭૮ ગુરુવાર, શ્રાવણ વદ-૧૩ સં. ૨૫૦૪

૧૫ મી ગાથા. ટીકા:- ફિર થોડા કોઈ કહેતે થે ફરીને લેના કોઈએ કહ્યું 'તું કહેતું' તું. (શ્રોતા:- દરબારે કહ્યું 'તું'). આ આત્મા વસ્તુ કૈસી હૈ ? કે યહ 'આ' 'અબદ્રસ્પૃષ્ટ' હૈ. જિસકો યહાં આત્મા કહીએ, એ તો રાગ ને કર્મના નિમિત્તના સ્પર્શથી બંધથી રહિત હૈ. અર્થાત્ એ મુક્ત સ્વરૂપ હૈ. ત્રિકાળી એનો સ્વભાવ મુક્ત સ્વરૂપ હૈ. આહાહા ! અબદ્રસ્પૃષ્ટ “અનન્ય” અનેરી અનેરી ગતિ એ નહીં ઉસમેં, એ તો અનન્ય એકરૂપ ત્રિકાળ હૈ. ‘નિયત’ નિશ્ચય એકરૂપ, નિશ્ચય ત્રિકાળ હૈ, ઉસમેં પર્યાયકા ભેદ હૈ એ વસ્તુમેં નહીં. ‘અવિશેષ’ એ સામાન્ય હૈ. ગુણકા ભેદ વિશેષ ઉસમેં હૈ નહીં. આહાહા ! જે આત્મા હૈ વો સામાન્ય હૈ જિસમેં ગુણ ને ગુણીકા ભેદ ભી નહીં. આહાહા ! એ ગુણમય કહા થા ને ? અનંત ગુણમય આત્મા. એ વિશેષ ભેદ નહીં. ઔર “અસંયુક્ત” આકૂળતાકા સંયુક્તસે રહિત હૈ અર્થાત્ અતીન્દ્રિય આનંદ સ્વરૂપ હૈ. ઐસે-ઐસે પાંચ ભાવસ્વરૂપ, હૈ તો એક સમયમાં પણ પાંચ ભાવસ્વરૂપ એક સમયમાં હૈ. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

જિસકો યહાં આત્મા કહીએ એ આત્મા પાંચ ભાવસ્વરૂપ યહ, યહ નામ પર્યાયદૈષ્ટિ ને રાગદૈષ્ટિ છોડકર, યહ આત્મા પાંચ ભાવસ્વરૂપ હૈ, ઉસકી અનુભૂતિ ઐસા આત્માકી અનુભૂતિ ઐસા પાંચ ભાવસ્વરૂપ, મુક્તસ્વરૂપ, સામાન્યસ્વરૂપ, નિયતસ્વરૂપ અન્ય અન્ય નહીં અનેરા અનેરા નહિ અનન્ય સ્વરૂપ એ હી હૈ. ઐસા આત્માકી અનુભૂતિ આત્માકી અર્થાત્ જ્ઞાન ચેતનામેં અનુભવ કરકે જો નિર્મળ પર્યાય હોતી હૈ એ આત્માકી અનુભૂતિ. આત્મા હૈ એ ત્રિકાળી દ્રવ્ય, પાંચ ભાવસ્વરૂપ ઔર ઉસકી અનુભૂતિ હૈ એ પર્યાય હૈ. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ? આ તો આખા જૈનશાસનનો મર્મ હૈ. આહાહા !

સમયસાર શાસન કરું ભાઈ આવે છે ને, પંડિતજી ! પહેલાં, જયચંદ પંડિત ! સમયસાર શાસન કરું, પહેલાં આવે છે ને શરૂઆતમાં, શરૂઆતમાં હૈ ને વો જયચંદ પંડિત હોં, હૈ ! (શ્રોતા:- સમયસાર શાસન કરું) હા એ, સમયસાર શાસન કરું (દેશ વચનમય ભાઈ) હૈ. આ

જૈન શાસન કહો કે સમયસાર કહો. આહાહાહા ! એ જયચંદ પંડિતે પહેલાં લિયા હૈ, સમયસાર શાસન કરું સમયસારકા જ્ઞાન સ્વભાવ જો હૈ આનંદ ક્યા હૈ ઉસે મૈ બતાઉંગા. આહાહા ! ઝીણી વાત છે ભાઈ ! આ તો અંતર સમ્યગ્દર્શન સહિત સમ્યગ્જ્ઞાનકા ક્યા અનુભવ હૈ ઉસકી બાત હૈ. સમ્યગ્દર્શનકી બાત તો ચૌદમ્ યાલી હવે ઉસકી સાથ સમ્યગ્જ્ઞાન તો સમ્યગ્દર્શનમ્ તો આત્માની અનુભૂતિ તે સમ્યગ્દર્શન. હવે અહીં જ્ઞાનાનુભૂતિ તે સમ્યગ્જ્ઞાન. જ્ઞાનાનુભૂતિકા અર્થ ? હૈ ને પહેલા હૈ. આહા !

ભગવાન આત્મા પરમાનંદ ચૈતન્ય આત્મરસદેવ, દિવ્ય શક્તિકા ભંડાર ભગવાન એકરૂપ જે હૈ એ મુક્તસ્વરૂપ હૈ. રાગ અને પુણ્ય પાપકી આકૂળતાસે રહિત સ્વરૂપ હી હૈ ઉસકા. એકરૂપ હૈ ને સામાન્ય હૈ ઉસકા વિશેષપણે અનુભૂતિમ્ વિશેષ લેના એ ગુણભેદ વિશેષ જુદી ચીજ હૈ, એ ઉસમ્ એ તો સામાન્ય હૈ, પણ વો સામાન્ય જ્ઞાયકભાવકા જ્ઞાયકકે અવલંબનસે એકાકાર જ્ઞાનકી પર્યાય જો ઉત્પન્ન હો ઉસકો યહાં અનુભૂતિ કહેનેમ્ આતા હૈ. આહાહાહા !

બહુ વાતું આકરી, લોકોને આ પરિચય નહીં ને ? એટલે વસ્તુ સ્થિતિ આ હૈ. જૈનશાસન એટલે કે ભગવાન પાંચ ભાવસ્વરૂપ પ્રભુ ઉસકી અનુભૂતિ દ્રવ્યકે અનુસારે અપની પર્યાયમ્ અનુભવ હોના એ અનુભૂતિ, એ ભાવશ્રુતજ્ઞાન એ જ્ઞાયક સ્વભાવકી એકાકાર દશા, ઈસકો જૈનશાસન કહેનેમ્ આતા હૈ. આહાહા !

એ નિશ્ચયસે સમસ્ત જૈનશાસન, સારા જૈનશાસન, આહાહા... ચારેય અનુયોગમ્ જો કહેના હૈ વીતરાગતા ઉત્પન્ન કરના, એ વીતરાગતા ત્રિકાળી વીતરાગ સ્વભાવ મુક્ત સ્વરૂપ આત્મા ઉસકે આશ્રયસે અનુભૂતિ કહો, વીતરાગ પર્યાય કહો, શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય વીતરાગ દશા કહો, એને જૈનશાસન કહેનેમ્ આતા હૈ. આહાહાહા ! સમજમ્ આયા ? સમસ્ત નિશ્ચયસે સમસ્ત જૈનશાસન, સારા જૈનશાસન, આહાહાહા ! ચારેય અનુયોગમ્ કહા વો વીતરાગ ત્રિલોકનાથે તો આ કહા હૈ. જિનની આજ્ઞા વીતરાગતા ઉત્પન્ન કરનેકી હૈ, ગુરુની આજ્ઞા અને શાસ્ત્રની આજ્ઞા પણ તીનોંકી, વીતરાગતા ઉત્પન્ન કરનેકી હૈ તો એ વીતરાગતા કેમ કેસે ઉત્પન્ન હો ? કે પાંચ ભાવસ્વરૂપ વીતરાગ સ્વરૂપ ભગવાન આત્મા હૈ, ઉસકી અનુભૂતિ કરનેસે વીતરાગ પર્યાય ઉત્પન્ન હોતી હૈ. આહાહાહા ! એ સમસ્ત જૈનજ્ઞાનકી અનુભૂતિ.

કયોં કે શ્રુતજ્ઞાન સ્વયં આત્મા હી હૈ. એ ભાવ જે જ્ઞાનસ્વરૂપ ભગવાન ત્રિકાળ ઉસકા અનુભવ હુઆ એ ભાવશ્રુતજ્ઞાન હૈ. દ્રવ્યશ્રુત જ્ઞાનમ્ ભી એસા કહા થા, ભાવશ્રુતજ્ઞાનમ્ એસા આયા. સારી ચીજ દૈષ્ટિમ્ અનુભવમ્ આઈ. અનુભવમ્ દ્રવ્ય આયા નહીં, પણ દ્રવ્યકી અનુભૂતિ આઈ. આહાહાહાહા ! અનુભૂતિકી પર્યાયમ્ સારા પાંચ ભાવસ્વરૂપ આત્મા હૈ એ અનુભૂતિકી પર્યાયમ્ નહીં આતા, પણ પાંચ ભાવસ્વરૂપ જો આત્મા હૈ ઉસકી અનુભૂતિ કરના ઉસકા આશ્રયસે એ અનુભૂતિમ્ આનંદકા સ્વાદ આના, જ્ઞાનકી ચેતના પ્રગટ હોના ઉસકા નામ યહાં ભાવશ્રુત જ્ઞાન કહેનેમ્ આતા હૈ. અરેરે આવી વાતું છે.

એ શ્રુતજ્ઞાન સ્વયં આત્મા, એ અનુભૂતિ જો સમ્યગ્જ્ઞાન હુઆ, ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવકે અવલંબનસે જો અનુભૂતિ ભાવશ્રુતજ્ઞાન હુઆ એ સ્વયં આત્મા હી હૈ. ભાવશ્રુત અનુભૂતિ હૈ એ આત્મા હૈ, રાગકા, રાગ ભાવ આયા એ અનાત્મા હૈ. અનાત્માકા જાનનેવાલા આત્મા હૈ.

અનાત્મામેં ઉત્પન્ન હોનેવાલા આત્મા નહીં. આહાહાહાહા ! વ્યવહાર રત્નત્રયમેં ઉત્પન્ન હોનેવાલા આત્મા નહીં. આહાહા ! એ તો નિશ્ચય આત્મા ભગવાન, એ જ્ઞાયકસ્વરૂપ, આંહી જ્ઞાનપ્રધાન કથન હૈ ને ? તો જ્ઞાયક જે ત્રિકાળ હૈ સામાન્ય, ઉસકા અનુભવ સામાન્ય, અનુભવ સામાન્ય વિશેષકા રાગકા અભાવ કરકે અનુભવકી પર્યાય હોના ઉસકો યહાં સામાન્યજ્ઞાન કહેતે હૈ. એ સામાન્ય જ્ઞાનકો ભાવશ્રુતજ્ઞાન કહેતે હૈ, ભાવશ્રુતજ્ઞાનકો સમસ્ત જૈનશાસનકી આજ્ઞા હૈ, સમસ્ત જૈનશાસન ભાવ હૈ ઉસમેં. આહાહા ! જેણે ભાવશ્રુતજ્ઞાન દ્વારા આત્માકો જાના એણે લોકાલોક, બંધ, મોક્ષ કયા ચીજ હૈ. સબકો જાન લિયા ઉસને. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

ઇસલિયે જ્ઞાનકી અનુભૂતિ હી આત્માકી અનુભૂતિ હૈ. પહેલે જો દર્શનમેં આત્માકી અનુભૂતિ કહા થા, યહાં જ્ઞાનકી અનુભૂતિ એ જ્ઞાયક જો ત્રિકાળ હૈ એ જ્ઞાનપ્રધાનસે કથન લે કર જ્ઞાનકી અનુભૂતિ એ આત્મા, હૈ ? એ જ્ઞાનકી અનુભૂતિ એ જ આત્માકી અનુભૂતિ હૈ. આહાહાહા ! આત્મામેં એક સ્વસંવેદન નામકા ગુણ હૈ, સ્વસંવેદન, બારમા ગુણ હૈ ૪૭ મેં પ્રકાશ નામકા-પ્રકાશ નામકા ગુણ હૈ. એ ગુણકા કાર્ય કયા ? કે સ્વ સંવેદન પર્યાયમેં હોના એ ગુણકા કાર્ય હૈ. પ્રત્યક્ષ રાગકા અવલંબન બિના, નિમિત્તકા આશ્રય વિના એ પ્રકાશ નામના ગુણકા કાર્ય ગુણકા પરિણતિ સ્વસંવેદન પ્રત્યક્ષ હોના એ ગુણકા કાર્ય હૈ. આ અનુભૂતિ, આહાહા ! જિસમેં અતીન્દ્રિય આનંદકા સ્વાદ આના. આહાહાહા ! જિસમેં જ્ઞાન-ચેતના પ્રગટ હોના, જ્ઞાનસ્વરૂપ ભગવાન ઉનમેં એકાકાર હોકર જ્ઞાનચેતના જે પ્રગટ હોતી હૈ, ઉસકો યહાં અનુભૂતિ કહા, ભાવશ્રુત કહા, એ જૈનશાસન કહા. આહાહા ! સમજમેં આયા ?

પરંતુ અબ વહાં, વહાં સામાન્ય જ્ઞાનકે આવિર્ભાવ, આહાહા... જે સામાન્ય ત્રિકાળી જ્ઞાયક કહા ઉસમેં યે જ્ઞાનકા એકાકાર હોના, એ સામાન્ય જ્ઞાનકા આવિર્ભાવ સામાન્ય યહાં પર્યાયમેં વિશેષકા ભેદ રહિત, પર્યાયમેં એકીલા જ્ઞાયકકા જ્ઞાનમેં જ્ઞાનાકારકી પર્યાય ઉત્પન્ન હોના ઉસકા નામ સામાન્ય જ્ઞાન પ્રગટ હુઆ એમ કહેનેમેં આતા હૈ. આહાહા !

સામાન્યજ્ઞાનકે આવિર્ભાવ, આ સામાન્ય એટલે ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવકા આવિર્ભાવ એસા નહીં, જ્ઞાયકભાવ તો જ્ઞાયકભાવ એકરૂપ ત્રિકાળ હૈ, પણ ઉસકા અવલંબનસે, આશ્રયસે જો જ્ઞાન ઉત્પન્ન હુઆ ઉસકો સામાન્યજ્ઞાન, જ્ઞાનમેં એકાકાર એક સ્વરૂપકા એકાકાર જ્ઞાન હોના ઉસકા નામ સામાન્ય જ્ઞાન કહેતે હૈ. સમજમેં આયા ? સામાન્ય જ્ઞાન કે આવિર્ભાવ ઔર વિશેષ જ્ઞેયાકાર જ્ઞાનકે દેખો, વિશેષ જ્ઞેયાકાર ઇન્દ્રિયજ્ઞાનસે જો જ્ઞેયાકાર જ્ઞાન હોતા થા, ઉસકા આચ્છાદન, ઉસકી ગુપ્ત હો ગયા. એકીલા જ્ઞાનકા આકાર, એકાકાર ઉત્પન્ન હુઆ, એમાં અનેકાકાર ઇન્દ્રિયજ્ઞાનસે વિષયકા અનેકાકાર થા વો ઢંક ગયા. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

આ તો ગમે તેટલી વાત કરે તે ગમે તેટલી પણ એ વાત તો માખણ છે. આહાહાહા ! આ કરના હૈ યે ધર્મ હૈ. કભી આ બિના ધર્મ કદી હોતા નહીં અને કભી આત્માકા આનંદકા સ્વાદ એ બિના આતા નહીં. આહાહા !

જબલગ પુણ્ય ને પાપના રાગના કર્મચેતનાના સ્વાદ હૈ, તબલગ અનાદિસે મિથ્યાદૃષ્ટિ હૈ, કયા કહા ? શુભ અશુભભાવ, રાગ જેને યહાં અસંયુક્ત કહા થા, એ રાગઆદિ સંયુક્ત હૈ

ઉસસે રહિત હૈ, પણ એ સંયુક્ત ભાવકા સ્વાદ હૈ જબલગ, આહાહાહાહા ! તબલગ એ જૈનશાસન ન મિલા ઉસકો, તબલગ આત્માકા આનંદકા સ્વાદ ન આયા. આહાહાહા ! સામાન્યકા આવિર્ભાવ, વિશેષ શ્લેયાકાર આ જ્ઞાનાકાર એકાકાર એ સામાન્યજ્ઞાન અને વિશેષ શ્લેયાકાર જ્ઞાનકે તિરોભાવ ઢંક ગયા.

જબ જ્ઞાનમાત્રકા અનુભવ ક્રિયા જાતા હૈ, એકિલા ભગવાન જ્ઞાનસ્વરૂપી પ્રભુ. જ્ઞાન ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવ, જ્ઞાનભાવ ઉસકા અનુભવ કરનેસે જ્ઞાન પ્રગટ અનુભવમે આતા હૈ. આહાહાહા ! તબ આત્માકી પર્યાયમે વીતરાગી જ્ઞાન ભાવશ્રુતજ્ઞાન પ્રગટ હોતા હૈ. આહાહાહા ! આવી શરતું છે. તથાપિ એસા હોનેપર ભી, એસા સ્વરૂપ જ્ઞાનાકાર શ્લેય પર્યાયમે જ્ઞાનાકારકા ઉત્પન્ન હોના અને શ્લેયાકારકા ઉત્પન્ન ન હોના, એસા વસ્તુકા સ્વરૂપ હોનેપર ભી, જો અજ્ઞાની હૈ. આહાહાહાહા... વસ્તુ સ્વરૂપ ભગવાન જ્ઞાન ને સામાન્ય સ્વરૂપ હૈ ઉસકા અજ્ઞાની હૈ, ઉસકા જ્ઞાન નહીં હૈ. આહાહા ! શ્લેયોમે આસક્ત હૈ, એ ઇન્દ્રિયજ્ઞાન જો હૈ એ ઇન્દ્રિયજ્ઞાનમાં પર વિષયકા જ્ઞાન હોતા હૈ, એ શ્લેયોમાં આસક્ત હૈ. એ પરલક્ષી જ્ઞાન હુઆ ઉસમે જો આસક્ત હૈ. આહાહાહાહા ! ઝીણી વાત ભાઈ ! વીતરાગ મારગ સૂક્ષ્મ બહુ. આહા !

એસા વસ્તુકા પાંચ ભાવસ્વરૂપ પ્રભુ, ઉસકી અનુભૂતિ ભાવશ્રુતજ્ઞાન જૈન શાસન અને જ્ઞાનકા એકાકાર અનુભવ હોના એ વસ્તુકી સ્થિતિ હૈ, પણ એ વસ્તુ સ્વરૂપકા જિસકો જ્ઞાન નહીં, ચૈતન્ય સ્વભાવી ભગવાન સામાન્ય વીતરાગી સ્વરૂપી પ્રભુ ઉસકા જ્ઞાન નહીં, અજ્ઞાન હૈ. આહાહા ! શ્લેયોમે આસક્ત હૈ. આહાહા ! ઇન્દ્રિયજ્ઞાન એ શ્લેય હૈ, સ્વસ્વરૂપ નહીં, પરશ્લેય હૈ. આહાહાહાહા ! અનાદિસે ઇન્દ્રિયજ્ઞાનપણે પરિણમ્યા હૈ, પણ એ પરશ્લેયપણે પરિણમ્યા હૈ. આહાહા ! સ્વશ્લેયપણે આયા નહીં. આહાહાહા !

ભાઈ વીતરાગ મારગ ઘણો ગૂઢ ને ગંભીર હૈ પ્રભુ. આહાહા ! એને તો પહેલાં સમજનેમે ભી અલૌકિક બાત હૈ, જ્ઞાનમે લેના એ વાત પીછે અનુભવમે લેના એ તો અલૌકિક વાત હૈ. આહાહા ! નંદકિશોરજી ! આહાહા ! હૈ ? (શ્રોતા:- હમારી બુદ્ધિ તો કાનૂનમે ચલતી હૈ, કાનૂનમે, કાયદામે) કાનૂનમે તમારા કાનૂનમે બધા વકીલની વાત કરે છે, નંદકિશોરજી વકીલ હૈ ને ? સરકારના કાયદા તો અજ્ઞાનના હૈ સબ કાયદા, આહાહા ! એ કાયદા, ભાઈ એ રામજીભાઈ કરતા 'તા ને ત્યાં કોર્ટમાં કુજ્ઞાનકા હૈ સબ કાયદા. આ તમે વકીલ છો ને યાદ કર્યું રામજીભાઈ, વકીલને યાદ કર્યા, એમ કે વકીલ જે કાયદા કાઢતે હૈ, એ તો કુજ્ઞાન હૈ. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- કુજ્ઞાન કહો પણ જીતાડવાનો કાયદો તો ખરો ને).

કાયદો આ હૈ, જ્ઞાયક સ્વભાવકા શ્લેયાકારકા જ્ઞાનાકારરૂપ હોના એ શ્લેયાકારકો જિતના હૈ. જિન હૈ ને, જિન ? તો જિતના ને ? ઉસકો જિન કહેતે હૈ. જિતના તો કહેતે હૈ. કિસકો જિતના ? કે ઇન્દ્રિયજ્ઞાનાકારે જે જ્ઞાન હોતા હૈ ઉસકો જિતના. આહાહાહા !

(શ્રોતા:- કોર્ટમાં કેસ હોય એમાં જીતવું એ જૈન નહીં.) ન્યાં ધૂળમાં હૈ ન્યાં તો પાપ હૈ એકિલા. કોર્ટમાં બરાબર આપણે રામજીભાઈ આ કાયદાને બરાબર ઓલાને પાસ કરાવે, શું કહેવાય ઇ કોર્ટમાં એમ કે એને લાભ આપ્યો ને આમ કર્યું ને ફલાણું કર્યું ધૂળે ધૂળ હૈ, પાપકા લાભ આયા. ગોદિકાજી ! આહાહા ! (શ્રોતા:- પૈસાકા લાભ હુઆ.) પૈસા, ધૂળમેય લાભ નહીં

हुआ, ममताका लाभ हुआ. रागका लाभ हुआ. अनुभूति वीतरागी पर्यायका लाभ है, आ वो रागका लाभ है, मिथ्यात्वमें, आवी वात छे भाँ ! आँ !

गाथा आवी छे ने बराबर शिक्षण शिबिरमां आ १७ मा दिन है आज १७ मा है ने १७ मा वीस दिन, तीन बाकी है कल. आ १७ है १० ने ७ वीस दिन है ने कलास आज १७ मा है हमारा १७ कहेते है तुम्हारा क्या सतरा अमारे सत्तर कहेते है गुजरातीमां.

यहां कहेते है. आँ ! अज्ञानी है अर्थात् ज्ञायकस्वरूप भगवानका भान नहीं ते ज्ञानमें अकार नही, अ ज्ञेयोंमें अकार है. आँ ! इन्द्रियज्ञानमें इन्द्रियका विषय इन्द्रियज्ञानमें इन्द्रियका ज्ञानका विषय उसमें अकार अज्ञानी है. आँ ! (श्रोता:- अकारको अर्थ) वो तरफकी अकारता है. इन्द्रियज्ञान जो हुआ अरे भगवानको सूननेसे जो ज्ञान हुआ अपनी पर्यायमें अ इन्द्रियज्ञान है. वो तो कल कल था ने ? द्रव्यइन्द्रिय ने भावइन्द्रिय ने विषय भगवान वाणी आदि भगवाननी, अने इन्द्रिय कहेते है. उ१ गाथामें तीनोंको इन्द्रिय कल है. टीकामें संस्कृत टीका, द्रव्य इन्द्रिय आ ४७, भावइन्द्रिय जो क्षयोपशमकी पर्याय अक विषयको अक अक इन्द्रिय जाने अ वो, दो और इन्द्रियका विषय याहे तो स्त्री, कुटुंब, परिवार, देश, भगवान, भगवानकी वाणी, समोशरण, आभुं जगत इन्द्रिय है. आँ ! (श्रोता:- भगवानकी वाणीको तो बयाना था) अ वाणी तो ४७ है, ४७का प्याल आता है इसमें ज्ञान आता है अ परलक्षी ज्ञान है, अ इन्द्रियज्ञान है. इसमें अकार होना, वो आसक्ति होना वो मिथ्यात्व है, है के नहीं उसमें ?

(श्रोता:- देव, शास्त्र, गुरु इन्द्रिय नहीं है.) देव शास्त्र गुरु पर है, परज्ञेय है अने परज्ञेयका ज्ञान होना अ परज्ञान है, अनेकार ज्ञान है, भगवान ! आँ ! स्वद्रव्य ज्ञायकभावका ज्ञान होना वो अकार ज्ञान है, आँ ! भगवान अम कहेते है के परद्व्याओ दुग्गछ, आँ ! अक बाजु अम कहे के शास्त्रका अभ्यास करना, दूसरी बाजु अम कहे के शास्त्रना अभ्यासमां बुद्धि जाते अ व्यभियारिणी है. (श्रोता:- अ ही तो समजमें नहीं आता क्या कहेना याहते हो) क्या कहेते है समजमें आते है ने, शास्त्र कहे अ इन्द्रियका विषय है, परद्रव्य है ने ? तो परद्रव्यना लक्षसे जे ज्ञान होते है अ अनेकार, ज्ञेय नाम अनेकार ज्ञान है, अ आत्माका ज्ञान नहीं. आँ ! (श्रोता:- नहीं पढना शास्त्र) वो कहेते है ने के पढना कहेते है. पण वो स्वलक्षे पढे असा कहेते है. प्रवचनसार ! प्रवचनसारमें 'ज्ञान अधिकार' पूरा हुआ पीछे श्लोक लिया है अमृतयंद्रायार्ये, के आ ज्ञेयका अभ्यास करो, ज्ञेयका अधिकार है ने दूसरा ? पण वो स्वलक्ष रणकर करो. अकीला परलक्षे अभ्यास है अ ज्ञेयकारका अनुभव रागका है. आँ ! आवी वात छे प्रभु ! आ वात अवी छे. आँ !

बार अंगका विकल्प अ तेरमा श्लोकमें कल है, राजमल्लज्जो. अ विकल्प है, अने बार अंगमें भी कहेना अ है अनुभूति करना, हमारा तरफका लक्ष छोडकर, आँ ! समजमें आया ?

अ प्रश्न हमारे बहोत वरस पहेले हो गया था अक कल था ने दसमी सालमें हमारे वो शीवलालभाँ है ने ? उसका पिता था पिताज्ज तो वो श्रीमद्का माननेवाला त्यां तो देवगुरु

શાસ્ત્રની ભક્તિ કરના, ભક્તિ કરના એ ત્યાં બહુ ચાલે અગાસમેં પછી એસે પ્રશ્ન ચલા તબ માણસો તો હજારો થા, દસકી સાલ ચોબીસ બરસ હુઆ, તો મહારાજ, દેવ ગુરુ ને શાસ્ત્ર પર ? એ તો શુદ્ધ હૈ. શુદ્ધ હૈ કે પરમાત્મા હૈ એ પર હૈ. સિદ્ધ હૈ કે અરિહંત હૈ, પંચપરમેષ્ઠિ પર હૈ. સ્વદ્રવ્ય નહીં. એ પરદ્રવ્યકા જ્ઞાન લક્ષમાં લેના એ રાગ હૈ એ અનેકાકાર જ્ઞાન પર્યાયબુદ્ધિકા હૈ. આહાહાહાહાહા ! બહુ વાત આકરી ભાઈ !

એક બાજુ કહે કે અભ્યાસ આગમકા કરના તેરા કલ્યાણ હોગા, મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં પહેલા અધ્યાયમેં આતા હૈ, પહેલાં અધ્યાયમેં હૈ ને ? છે અહીંયા મોક્ષમાર્ગ ? નથી આવ્યું, આયા નહીં, હૈ ? પહેલાં અધ્યાયમેં આયા, કે આગમકા અભ્યાસ કરના તેરા કલ્યાણ હોગા. પણ એ કયા અપેક્ષાસે, સ્વવસ્તુ ભગવાન જ્ઞાનકા લક્ષસે આગમકા અભ્યાસ કરો, એકલા પરકા લક્ષસે અભ્યાસ નહીં. આહાહાહા ! આવી વાત છે ભાઈ ! અને પદ્મનંદીમેં તો એસા કહા હૈ પદ્મનંદી આચાર્યે, કે જે શાસ્ત્રમેં બુદ્ધિ જાતી હૈ એ બુદ્ધિ વ્યભિચારિણી હૈ એસા પાઠ હૈ, ઉસમેં ભી મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં ભી હૈ વો દેષ્ટાંત, વ્યભિચારિણી કહા હૈ ને કે વાત સચ્ચી હૈ પણ, એ સ્ત્રી અપના સ્વભાવ ઘરમેંસે નિકલકર સજ્જન ઘરકે જાય તો ઉસકે કોઈ દોષ નહીં વિશેષ, એમ શાસ્ત્રકા અભ્યાસ કરનેમેં જાય સ્વલક્ષસે તો ઉસકો કોઈ દોષ નહીં, પણ એકીલા પરકા અભ્યાસમેં જાય એ દુર્બુદ્ધિ વ્યભિચારિણી હૈ. આહાહા ! આવી વાતું ભારે આકરી પડે. (શ્રોતા:- એ હી ખટકતા હૈ) એ હી ખટકતા હૈ, પંડિતજી સાચી વાત કહે છે. આહાહા !

આંહી એ કહા દેખોને, આહાહા ! જ્ઞેયોમેં આસકત હૈ અજ્ઞાની. એ જ્ઞેયો નામ દ્રવ્ય ગુણ, અરિહંત દેવ એના ગુણ ને પર્યાય એ સબ પર, ગુરુના દ્રવ્ય, ગુણ ને પર્યાય પર અને શાસ્ત્રની પર્યાય એ તો પર જ છે. એ પરજ્ઞેયોમેં આસકત હૈ. આહાહાહા ! ગજબ વાત હૈ. ઉન્હેં વહ સ્વાદમેં નહીં આતા, ઉન્હે વો આનંદકા સ્વાદ અનુભૂતિ નહીં હોતી. આહાહાહા ! પરલક્ષમેં જ્ઞેયાકારકા જ્ઞાનમેં રૂક ગયા હૈ, ઉસકો રાગકા સ્વાદ આતા હૈ, ઝેરકા સ્વાદ આતા હૈ. ઉસકો ભગવાન અમૃત સ્વરૂપ પ્રભુ ઉસકા સ્વાદ ઉસકો નહીં આતા. આહાહાહા ! ઈન્દ્રિય તરફના જ્ઞાનના વિષયોમાં જે આસકત હૈ ઉસકો અનુભૂતિકા આનંદ નહીં આતા, ઉસકો તો રાગકા દુઃખકા વેદન ઝેરકા આતા હૈ. આહાહાહાહા ! આવી વાત છે.

“યહ પ્રગટ દેષ્ટાંતસે બતલાતે હૈ”. જૈસે અનેક પ્રકારકે શાક આદિ, શાક હો, ખીચડી હો, રોટી હો હવે તો સબમેં મીઠું લવણ નાખતે હૈ ને ? “ભોજનોકે સંબંધસે ઉત્પન્ન સામાન્ય લવણનો તિરોભાવ” જે શાકઆદિમાં લવણ નાખતે હૈ તો એકલા શાકકા સ્વાદ હૈ સામાન્યકા એ ઢંક ગયા, અને શાક દ્વારા ખારાકા સ્વાદ આયા, એ વિશેષ લવણકે આવિર્ભાવ (દ્વારા) વિશેષ લવણકા અર્થ આ, શાક દ્વારા ખારા લવણકા સ્વાદ આના, વિશેષ લવણકા સ્વાદ. આહાહાહા ! શાક ખારું, રોટી ખારી, ખીચડી ખારી, આ ખીચડી હોતી હૈ ને ખીચડી હોતી હૈ ને ? તો બાયુ બે ચાર હોય ઘરમાં, તો ઓલી ખીચડી ચડતી હોય તો એક બાઈએ મીઠું નાખ્યું હોય લવણ, તો દૂસરી બાઈને ખબર નહીં કે લવણ નાખ્યું હોય, એ તો દૂસરી ઘરમાં ચાર પાંચ વહુરૂ હોય, બીજો ધોબો નાખે, આમ જુએ તો ખારું કેમ આટલું ? બાઈ બીજી સમજી ગઈ કે પહેલાં નાખ્યું હશે ને મારાથી નખાઈ ગયું મીઠું. ઘરમાં બે ચાર બાયુ હોય ને કોઈને ખબર ન હોય કે

आ भीयडीमां मीठुं नाप्युं छे पछी बाछ पेली बाछ अे पारी पारी कया कहेते है ? पारी ओलते है ने ? पारी भीयडी, पारा शाक, पारी रोटी, पारा रोटला, पारी पुरी, पारा शींगका दाणा, शींगदाणा मीठामां करते है ने, अरे बढामको ली मीठामें नापकर पारा बनाते है. बढाम, बढाम है ने बढाम, आहाहाहा... पण वो अज्ञानीको शाक द्वारा लवणका स्वाद आता है, विशेष द्वारा लवणका स्वाद आता है, सामान्य द्वारा लवणका स्वाद नहीं आता. अस गृद्धि है ने शाकमें ? आहाहाहा... बडा शाक मीठ हुआ, पारा हुआ अरे शाक पारा है ? पारा तो मीठ है, लवण है, शाक तो त्मिन्न यीज है. त्मिन्न यीजमें कया लवण घूस जते है अंदरमें ? आहाहा ! समजमें आया ?

भोजनके संबंधसे उत्पन्न सामान्य लवणनो तिरोभाव अेकला लवणका स्वादका ढंक जना, अने विशेष लवणका आविर्भाव शाक द्वारा, रोटी द्वारा, भियडी द्वारा लवणका स्वाद अनुभवमें आनेवाला के जे सामान्यके तिरोभावरूप शाक आदिके स्वादभेदसे भेद, अेकला लवणका स्वादका स्वाद न आना अने शाक आदि स्वादभेदसे भेदरूप विशेषरूप लवण है. विशेषरूप लवणका अर्थ अे, शाक द्वारा जे लवणका स्वाद अे विशेष कहेनेमें आता है, अने अेकला लवणका स्वाद लवण द्वारा अे इसको सामान्य कहेनेमें आता है. आहाहाहा ! आ आवी वातुं हवे.

आ तो समज्या विना पाधरुं करो त्याग, पडिमा लछ ल्यो ने आ करो ने आ करो अरर ! मिथ्या अभिमान ! पछी अेने मिथ्या अभिमान यडी जय के अमे त्यागी छीअे, आ लोको गृहस्थी सामे समकित्ती होय, समजमें आया ? पण गृहस्थाश्रममें डो अने आ जरी लूगडां डेरवे अेटले त्यागी थछ गया ? मिथ्यात्वनुं अभिमान है. आहाहा ! (श्रोता:- लोकमां सत्कार थाय.) दुनिया गांडी पागल सत्कार आपे अेमां उसमें कया लाभ हुआ उसको ? समजमें आया ? पागल परिणाम आपे रीपोर्ट, शुं कहेवाय अे ? सर्टीझीकेट ! हैं ? प्रमाणपत्र, मानपत्र, पागल मानपत्र आपे अेनी किंमत कया ? अेम छन्द्रिय विषयना जणनाराओ बहारना त्यागीने त्याग मानकर मान आपे, पागल है. आहाहाहा ! शुं कहुं ? (श्रोता:- पागलनी सभामां तो पागल ज होय ने) आवी वात बापा जीशी बहु भाछ ! आहाहाहा !

आंही तो कहेते है के लवणनो स्वाद शाक द्वारा अज्ञानीको आता है, अे शाक लोलुप मनुष्यको आता है, शाकका लोलुपीको आता है, गृद्धि शाकमें है, समजमें आया ? कल कडा था ने वो श्रीमद्का नहीं ? मुमुक्षु पयीस पयास था ने भोजन बनाया था गामडा गाममें हडमताणा गामे राणपर पासे, तो शाक ज्यां आया शाक पाया बिना उसके शाक देपकर, कयुं के अे तो ज्ञानी था, गृद्धि बिनाका था 'शाकमें लवण बहोत पड गया है' कयुं साहेब ? आपे तो याप्या नहीं ने ? देओ, अे पाणीसे दूधीका टुकडा बाङ्के, बाङ्गमें आता है उसका रेसा नहीं तूटते, रेसा उपरना आम झटते नहीं, रेसा तूट गया है, लवण बहोत है. आहाहा ! तो याप्युं त्यां पारुं, आहाहा ! के अरे तमने तो याप्या विना पबर पडी गछ हती, पण पहेलां देपते थे के नहीं ? समजमें आया ?

आंही कहेते है के लवणका स्वाद अज्ञानी शाक लोलुपीको आता है, किन्तु अन्यकी संबंध

રહિતતાસે ઉત્પન્ન આ સામાન્યકા આવિર્ભાવ પણ શાકસે ઉત્પન્ન નહીં ને એકલા લવણસે ખારાસે ખારા ઉત્પન્ન હોના ઉસકા પ્રગટપણા. લવણસે લવણકા સ્વાદ સીધા આના, એ આવિર્ભાવ સામાન્યનો ઔર વિશેષકા તિરોભાવ આહાહાહા... અનુભવમેં આનેવાલા જો એકાકાર અભેદરૂપ જો લવણ હૈ. આહાહા... એકલું ખારું ખારા-ખારા લવણ હૈ. ઐસા અનુભવમેં આનેવાલેકો, આહા... અભેદરૂપ લવણ હૈ, ઉસકા સ્વાદ નહીં આતા, અજાનીકો અભેદરૂપ સ્વાદ નહીં આતા. શાકકા લોલુપીકો લવણ અભેદરૂપ જો હૈ સામાન્ય ઉસકા સ્વાદ નહીં આતા. આહાહા ! ઔર પરમાર્થસે દેખા જાયે તો, હવે કયા કહેતે હૈ, ખરેખર યથાર્થ દૈષ્ટિસે દેખો તો વિશેષકે આવિર્ભાવસે અનુભવમેં આનેવાલા ખારાશ જો શાક દ્વારા લવણ ખ્યાલમેં આતા થા વો હિ પરમાર્થે લવણ ખારા અપનેસે આતા હૈ, એ તો શાક દ્વારા પણ લવણકા સ્વાદ આતા થા, શાકકા સ્વાદ નહીં થા ત્યાં. આહાહા ! હૈ ?

પરમાર્થસે, આહાહાહા... પરમાર્થસે દેખા જાયે તો વિશેષકે આવિર્ભાવ, શાક દ્વારા, રોટી દ્વારા, અનુભવમેં આનેવાલા લવણ એ સામાન્યકે આવિર્ભાવ એ શાક દ્વારા જે ખારપ દિખતે હૈ એ લવણકા દ્વારા ભી લવણકા સ્વાદ એ ઉસકા આતા હૈ. શાક દ્વારા જે લવણકા સ્વાદ આતા હૈ એ સામાન્ય લવણ, લવણકે લક્ષસે લવણકા સ્વાદ આતા હૈ. સમજમેં આયા ? પરમાર્થસે શાકમેં ભી લવણકા સ્વાદ આતા હૈ, લવણકા સ્વાદકા સ્વાદ આતા હૈ. તો એ જેમ પરમાર્થસે દેખા જાયે તો એ લવણકા સ્વાદ હૈ એ. શાકકા નહીં. ઐસે એકિલા લવણકા સ્વાદ દેખે તો લવણકા સ્વાદ હૈ. આહાહાહા ! અરે આવી વાતું હવે, માણસને કુરસદ ન મળે નિર્ણય કરનેકા વાસ્તવિક તત્ત્વકા, જે પ્રથમ ભૂમિકાની ચીજ હૈ આ તો સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરનેકી આ ચીજ હૈ. સમ્યગ્દર્શનપૂર્વક સમ્યગ્જ્ઞાનકી પ્રાપ્તિકી આ ચીજ હૈ. આહાહાહા !

શાસ્ત્રજ્ઞાન ને વ્યાકરણ ને આ ન્યાય શાસ્ત્રો ને મોટા પંડિતો બધા ફરે, આહાહા... એ તો કલ આયા થા ને ત્યાં મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં, એ તો પંડિતાઈ પ્રગટ કરનેકી ચીજ હૈ, ઐસા આયા થા. મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં (શ્રોતા:- એમાં આત્માના હિતનું કારણ નથી) એમાં આત્માના હિતની વાત હૈ હી નહિ - મોક્ષમાર્ગ (પ્રકાશક) નથી અહીંયા. સમજમેં આયા ? કલ આયા થા. કાંઈ નહીં. ઐ હૈ ઉસમેં ખ્યાલ હૈ, કલ આયા થા. દોપહરકો, ખ્યાલ હૈ કે નહીં ? આહાહા ! કયા કહેતે હૈ ? કે વ્યાકરણ ને ન્યાય ને ઐસા મેં ઐસા જિંદગી ગુમા દે, વો ઉસમેં કોઈ હિતકા પંથ હૈ નહીં, ત્યારે ઉસને કહા પ્રશ્ન, તો કયા હમારે એ ન્યાય આદિકા ગ્રંથ અભ્યાસ નહીં કરના ? કે ભાઈ જો મહા મોટા ગ્રંથ હૈ ઉસકો વ્યાકરણ, ન્યાય આદિકા ભણે બિના મોટા ગ્રંથકા અભિપ્રાય સમજમેં નહીં આતા, ઐસા હૈ, ઐસા હૈ ને ? હૈ ખબર હૈ. કયોંકિ ન્યાયશાસ્ત્રમેં બડા શાસ્ત્ર વ્યાકરણ સહિતકા ગ્રંથ બનાયા હૈ તો બડા શાસ્ત્ર હૈ એ થોડા અભ્યાસ વિના ઉસકા ખ્યાલમેં અભ્યાસ નહીં આતા. આ આયા દેખો, ખ્યાલમેં નહીં આતા તથા શાસ્ત્રાભ્યાસમેં કિતને હી તો વ્યાકરણ, ન્યાય કાર્ય આદિ શાસ્ત્રોકા બહોત અભ્યાસ કરતે હૈ પરંતુ વે તો લોકમેં પંડિતાઈ પ્રગટ કરનેકા કારણ હૈ. મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશક હૈ ને ? ઉનમેં આત્મહિતકા નિરૂપણ તો હૈ હી નહીં. આહાહાહા !

ત્યારે ઈનકો પ્રયોજન ઈતના હી હૈ કે અપની બુદ્ધિ બહોત હો તો થોડા બહોત ઈનકા

अभ्यास करके, पश्चात आत्मदितके साधक शास्त्रका अभ्यास करना. मोक्षमार्ग प्रकाशकमें बहोत लिया है. इजरो बोलका स्पष्टीकरण जुलासा करते है, समजमें आया ? पहेले जब हमारे हाथमें आया तो ८२ की साल ८२ की, भावन वरस हुआ वो तो हमको वांयते वांयते कंठ पाना, पीना, भोजन लेना जाना, कांठ रुये नहीं, ओहोहो ! परम सत्य वात है कीधुं. ८२ की साल संवत १८८२, भावन वरस हुआ राजकोटमें थे. सत्मा मोटी त्यां राजकोटमें तो बडी सत्मा त्यां, हम तो संप्रदायमें ७४ से आ व्याभ्यान करते है. ६० वरस हुआ तो पहेलेसे हमारी प्रसिद्धि बहोत है, तो माणसो इजरो माणस, तो उसमें आ हाथमें आया तो न रुये व्याभ्यान करना, न रुये आहार लेने का भोजन (लेने) जानेका, जैसे धून यऽ जाती थी.

(श्रोता:- हाथका लिखा हुआ मिला था.) छापेला हुआ था. जैसे है कि ऐसा जो पुस्तक है ने ओ पहेले नहीं मेरे मिला था, ऐसा-ऐसा ये मिला था पहेले ऐसा उसमें, उसमें अने पीछे कहा था ने ? जे जब अभ्यास तो किया पीछे अेकवार हम ढसा गया. ढसा यहां आये, यहांसे ढसा स्टेशन है, आंही ढसा जंक्शन है. त्यां हम गये स्थानकवासी था ने हम तो संप्रदायमें उितरे अपासरे, तो अपासरेमें बेठे आम पाट उपर माणसो बहोत आते थे ने उस टाठम तो, आम नजर किया तो अलमारी थी, अलमारी, अलमारी भोली, कंठ कोठ पुस्तक नहीं. अेक मोक्षमार्ग प्रकाशक पुस्तक हमारे पास है. अेक पडा था, आ क्या ? आ स्थानकवासीमें आ क्या, स्थानकवासी आ माने नहीं अे पुस्तक है हमारी पास, त्यारसे रभा, नहीं तो कोठका हम पुस्तक नहीं रभते थे. पाट थी त्यां अलमारी थी समजे ने ? आम भोला तो कोठ पाना पुस्तक अेकेय नहीं. अेक ज आ मोक्षमार्ग प्रकाशक पडा था अे कोठ साधु बाधु लाया होगा. पछी उसको ठीक न पडया. स्थानकवासी है ने, छोऽ दिया होगा. मैं पूछा के आ पुस्तक कहांसे आया भाँ, आ अे लोकोने स्थानकवासीने, आरे महाराज हमको भबर नहीं कुछ, आप ले जाओ. सारी अलमारीमें अेक ही पुस्तक मोक्षमार्ग प्रकाशक आम उघाडया ने पडया था, कीधुं ओहोहो ! आंही पुस्तक स्थानकवासी उपाश्रयमें आ मोक्षमार्ग प्रकाशक कहांसे आया ? लोकोको पूछा अे ८६ की सालकी बात है. संवत १८८६ तो कितना वरस हुआ है ? ४८- अे पडया है पुस्तक बताया था अेक फेरी पडा है, त्यारसे हम रभते है, नहींतर पुस्तक हम नहीं रभते थे. बहु हमे कहेते थे तो अेकवार ८६ में अे पहेले ८४ में अे ८२ मां हाथ आव्युं 'तुं.

८४ मां हम भगसरे गये थे, तो त्यां अेक कल्याणज्जुभाँ करीने श्रीमद्ना भगत था, उसके पास मोक्षमार्ग प्रकाशक था तो अे कहे महाराज लछ जाव ने, में कीधुं भाँ अेवा पुस्तक बुस्तक हम रभते ही नहीं. तो सातमा अध्याय लिख लिया. सातमा अध्याय है ने लिख लिया, ज्जुवलालज्जु था ने अे हमारी साथे तबका हम तो कंठ करते नहीं. साथ था उसने लिख लिया. अे पडा है मारी पास. ८४से पडा है सातमा अध्याय निश्चयाभास ने व्यवहाराभास, सबका सारा सातमा अध्याय लिख लिया हम कोठ पुस्तक बुस्तक रभते नहीं. आंही कोण रभे ? अे सातमा अध्याय लिख लिया था. अे पडा है.

अेषे तो कह्युं हमको तो बहोत लोग कहेते है ने महाराज ले जाओ ने, अरे श्चेतांभर गृहस्थो आते थे. गृहस्थ लोको, महाराज कंठ आज्ञा करोने, आज्ञा अेटले कांठ पांय पचीस

हजार के बे पांय हजार भर्यवाने कहे ने. भाए अमे कोएको कहेते नई. हम कोएको कहेते नई के आ लए आवो—आ लए आवो. राएपुरमें ओक शेठिया था बडा श्चेतांभर तो हमारी भात सूनते थे महाराज कंठ आशा करो हमको. हम कोएको कहेते नई के पाए दियो के पैसा दियो ओ हमारा काम नई है. भाए हता भाए उजमशीभाए हता. नागर पुरुषोत्तमना भाए, गृहस्थ हता. करोडपति नागरभाए अना भाए हता. हम तो हमारे पास शास्त्र है ओ रभते है बाकी कोए पैसा दो ने, वेयाता दोने लो हम कोएको कहेते नई ने हम किसीका रभते नई असा. आ उसमेंसे लिभा देओ आ. शास्त्र अभ्यास नई करना ? असा है तो व्याकरण आदिका अभ्यास नई करना चाहिये ? असा शिष्यका प्रश्न है, कहेतेहै के उनके अभ्यासके बिना महान ग्रंथोका अर्थ फुलता नई, मोटा महाग्रंथ संस्कृतमां एसलिये उनका भी अभ्यास तो करना भी योग्य है. थोडा अभ्यास करना और पीछे आत्मदितका अभ्यास करना आ भात कहेते हे.

अईया वो आया देओ, के विशेषके आविर्भावसे अनुभवमें आनेवाला लवण ओ सामान्य भावके आविर्भावसे अनुभवमें आनेवाला लवण है. एस प्रकार अनेक प्रकारके ज्ञेयोके आकारके साथ, क्या कहेते है ? हवे जे शाक द्वारा जो लवणका स्वाद आता था विशेष द्वारा, वोही परमार्थसे तो लवणका ही स्वाद है. त्यां शाकका स्वाद है नई. असे हवे आत्मामें उतारते है, अनेक प्रकारके ज्ञेयोके आकारके साथ छन्दियज्ञानका विषयोमें जो ज्ञानका ज्ञेयाकार ज्ञान होता है, वो ज्ञानकी पर्याय है, ओ कोए परज्ञेयकी है नई. पण उसके लक्ष ज्ञानकी पर्याय, आ ज्ञायक है असा लक्ष नई. समजमें आया ? आहाहा ! जैसे १७ में कहा ने ? सत्तरमी गाथा, सतराह है, अज्ञानीकी ज्ञानकी पर्यायमें भी द्रव्य ही ज्ञानमें आता है. आहाहाहाहा ! क्या कहा ओ ? १७/१८ गाथा, समयसार अज्ञानीकी पर्यायमें, क्युंकि ज्ञानकी पर्याय प्रगट है ओ पर्यायका स्वपरप्रकाशक स्वभाव है, वो कारणसे ओ ज्ञानकी पर्यायमें द्रव्यका ही ज्ञान होता है. पण अज्ञानीको ओ उपर लक्ष नई, अना पर्याय ने राग उपर लक्ष है, तो ज्ञानकी पर्यायमें ज्ञेय ज्ञाननेमें आता है वो उसको ज्ञाननेमें आता नई. आहाहाहाहा ! आवी वात छे.

कहो, ज्ञानकी पर्यायनो स्वभाव ज्ञानका स्वपरप्रकाशक है, याहे तो अज्ञानीका ज्ञान छे, पण ज्ञानकी पर्यायका स्वभाव तो स्वपरप्रकाशक है के नई ? तो ओ ज्ञानकी पर्यायमें द्रव्य जो ज्ञायक त्रिकाणी है सामान्य, उसका ज्ञान होता है, स्व प्रकाशक है, पर प्रकाशक भी है, ने स्वप्रकाशक भी है. पण अज्ञानीकी ज्ञान पर्यायमें स्वप्रकाशक ज्ञान छेने पर भी उसका लक्ष ज्ञेय उपर परज्ञेय उपर है, स्वज्ञेय उपर है नई. आहाहाहाहा ! समजमें आया ?

ओम आंहीया शाक द्वारा लवण आता है ओम ज्ञेय द्वारा ज्ञान होता है, है तो ज्ञानकी पर्याय अपनी. आहाहाहा ! समजमें आया ? भरेभर तो ज्ञेयाकार जो ज्ञान है, उसमें भी ज्ञानकी पर्याय है तो अपनी ओ पर्याय परको ज्ञानती है, ओ ज्ञाननेकी पर्याय, पर्याय है तो अपनी, समजमें आया ? परका ज्ञायकपणसे ज्ञान छेते है, ओ भी पर्याय तो परप्रकाशककी ज्ञान पर्याय है तो अपनी. आहाहाहा ! जीणुं बहु भाए ! छतें ओ परप्रकाशककी पर्याय है तो अपनी पण ओ स्व तरङ्गका लक्ष नई तो ओ ज्ञानका ज्ञेयाकारपणसे स्वाद उसको आता है, अकीला ज्ञानका (ज्ञानाकारका) स्वाद आता नई. आहाहाहा ! आहाहा !

અનેક પ્રકારકે જ્ઞેયોકે આકારોકે સાથ ભી મિશ્રરૂપસે ઉત્પન્ન સામાન્યકે તિરોભાવ, અજ્ઞાનીકો સામાન્ય એકલા જ્ઞાનકા આનંદકા આના એ ઢંક ગયા ઔર વિશેષકા આવિર્ભાવ ઔર જ્ઞેયાકારસે જ્ઞાનકા અનુભવ આનેવાલા વિશેષભાવરૂપ ભેદરૂપ, અનેકાકારરૂપ જ્ઞાન એ અજ્ઞાની જ્ઞેયલુબ્ધ, આહાહા... ઓલામાં શાક લોલુપ થા આ જ્ઞેયલુબ્ધ. અપના જ્ઞાયકભાવકા લક્ષ છોડકર જ્ઞેયલુબ્ધ, આહાહાહા... પરના લક્ષે હુઆ અપની પર્યાયમેં જ્ઞાન એ ભી પરજ્ઞેય હૈ-ક્યોંકિ અપના જ્ઞાન ઉસમેં આયા નહીં. અહીં પરજ્ઞેયમેં લુબ્ધ પ્રાણી, આહાહાહા... એ પહેલે તો વાત, દેષ્ટાંત તો દિયા શાકકા. અજ્ઞાની જ્ઞેયલુબ્ધ જીવોંકે સ્વાદમેં આતા હૈ, કયા ? વિશેષકા આવિર્ભાવ એ અનુભવમેં આતા હૈ. વિશેષકે આવિર્ભાવમેં અનુભવમેં આતા હૈ. સામાન્યકા તિરોભાવ હો ગયા. (શ્રોતા:- આમાં નથી સમજાતું) હૈ !

નો સમજાય તો ફરીને કહીએ, વિશેષ કહીએ. જુઓ દેખો મિશ્રરૂપસે ઉત્પન્ન સામાન્યકા તિરોભાવ અજ્ઞાનીકો. અજ્ઞાની જ્ઞેયમેં લુબ્ધ હૈ તો એકાકાર જ્ઞાનકા તિરોભાવ- ઢંક ગયા. એકાકારજ્ઞાન જ્ઞાનકે લક્ષસે જો હોના હૈ, એ ઉસકો હોતા નહીં. ઔર વિશેષ આવિર્ભાવસે અનુભવમેં આનેવાલા જ્ઞેય દ્વારા જ્ઞાન, વહ અજ્ઞાની જ્ઞેયલુબ્ધ જીવોકો સ્વાદમેં આતા હૈ, રાગ સ્વાદમેં આતા હૈ. આહાહાહા ! પરજ્ઞેયોકે આકારે જ્ઞાન હુઆ એ રાગકા જ્ઞાન ન્યાં તો હૈ, તો રાગ સ્વરૂપ જ્ઞાન હૈ. આહાહાહા ! તો ઉસકો, હૈ ? આહાહા ! સ્વાદમેં આતા હૈ, જ્ઞેયલુબ્ધ જીવોંકો એ રાગકા સ્વાદ આતા હૈ, આત્માકા જ્ઞાયકભાવકા સ્વાદ નહીં. આહાહા !

શું કહે છે ભારે ગજબ. આહા ! ટીકા તે ટીકા છે. સંતો, દિગંબર સંતો કેવળીના કેડાયતો ઓહોહો... કેવળજ્ઞાનના વિરહ ભૂલાવી નાખ્યા છે એણે તો. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

કયા કહેતે હૈ દેખો, આહાહાહા ! અન્ય જ્ઞેયાકારકા ભેદરૂપ, હૈ ? વિશેષકે આવિર્ભાવ અનુભવમેં આનેવાલા જ્ઞાન અજ્ઞાની જ્ઞેયલુબ્ધ જીવોકે સ્વાદમેં આતા હૈ. પરજ્ઞેયાકારકા જ્ઞાન જે હુઆ ઉસકા ખ્યાલ રાગકા સ્વાદ આતા હૈ. આહાહા ! પરજ્ઞેયાકારકા જ્ઞાન હુઆ. અજ્ઞાની ઉસમેં લુબ્ધ હૈ. તો ઉસકો ઉસકા રાગકા સ્વાદ આતા હૈ. આહાહાહા ! પર શાસ્ત્રકા જ્ઞાન હુઆ પણ એ ઈન્દ્રિયજ્ઞાનકે અંદર લક્ષસે હુઆ, એ પરજ્ઞેયાકાર જ્ઞાન હુઆ ઉસમેં જે લુબ્ધ હૈ, ઉસકો રાગકા સ્વાદ આતા હૈ. આહાહાહા ! (શ્રોતા:- દંષ્ટિકી ભૂલ હૈ) દંષ્ટિની ભૂલ હૈ. આહાહા ! એને માટે તો બતાવે છે. આહાહા...

ભાઈ ! તુમ તો સામાન્યજ્ઞાન સ્વરૂપ ત્રિકાળ હૈ ને ? તો સામાન્ય જો ત્રિકાળ હૈ ઉસકા સ્વાદમેં તેરા સામાન્ય આના યાહિએ, ઉસમેં અનેક જ્ઞેયાકારકા જ્ઞાન હોના ન યાહિએ. પણ તેરા લક્ષ ત્યાં નહીં અને જ્ઞેયોમાં લુબ્ધ હૈ. આહાહાહાહા ! જ્ઞાયક સ્વભાવભાવ ભગવાન આત્મા ઉસકા અનાદર કરકે પર જ્ઞેયાકારકા જ્ઞાન હુઆ, ઉસમેં લુબ્ધ હોકર. આ રાગીકો, રાગકા સ્વાદ આતા હૈ. આહાહાહા !

એકીલા પરકા શાસ્ત્રજ્ઞાનમેં એ ભી રાગકા સ્વાદ આતા હૈ કહેતે હૈ. આહાહા ! હવે આ વાદ વિવાદે ક્યાંય પત્તા ચલે નહીં, પ્રભુ શું કરે ? આહાહા ! જે જ્ઞાનકી પર્યાય ઈન્દ્રિય દ્વારા વિષયકા જ્ઞાન હુઆ, યાહે તો એ શાસ્ત્રજ્ઞાન હો, તો ભી પરજ્ઞેયાકાર જે જ્ઞાન હુઆ, ઉસમેં લુબ્ધ રહેકર પર્યાયબુદ્ધિવાલા જ્ઞેયમાં લુબ્ધવાલા ઉસકો આત્માકા આનંદકા સ્વાદ નહીં આતા, રાગકા

स्वाद आता है. आहाहाहा ! आकुण्ठा उत्पन्न होती है भाई तारा स्वद्रव्यनो आश्रय त्यां हुआ नहीं. परद्रव्यना आश्रये जे ज्ञान हुआ तो परशेयाकार ज्ञानमें रागका स्वाद आता है. आहाहाहाहाहा ! विशेष कहेगा. (श्रोता:- प्रमाण वचन गुरुदेव.)